

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Lucie Hartmanové *Dvojitá negace nene- (typ nenedostal, nenepatrný) v češtině*

Koncepce práce

Autorka si vybrala nelehké téma vývoje jednoho aspektu české negace, a to zdvojenou zápornku *ne-* bezprostředně za sebou. Dnes takový zápor známe z litotesu (*byl ne nehodný, udělal to ne nešikovně*), ale dříve se vyskytoval relativně často také u slovesa (*nenedostalo se mu požehnání*). Cílem autorčina výzkumu bylo po shromáždění maximálního množství dokladů provést základní kategorizaci (slovnědruhovou a chronologickou) a vyjádřit se k významu slov s tímto typem dvojitá negace, protože slovníkové zpracování některých jednotek naznačovalo sémantický posun oproti formě nenegované. Práce má jasnou koncepci, formuluje výzkumné otázky, na které hledá a nachází odpovědi, postupuje systematicky, výsledky jsou přehledně prezentovány. Zároveň je třeba vyzdvihnout samostatnost autorky při zpracování a vzorné zapracovávání dílčích podnětů a komentářů při vzniku práce.

Hodnocení: A

Metodologie a zpracování dat

Celkem autorka zpracovala úctyhodný počet 4 862 dokladů, excerpce přiložila k bak. práci jako přílohu, excerpce a její otagování bylo přitom časově mimořádně náročné. Maximalistický přístup byl umožněn i tím, že autorka si vyjednala přístup k neveřejným zdrojům: ke korpusu 19. stol. v rámci Českého národního korpusu, k neveřejné části Staročeské textové banky, k fotokopii rukopisů staročeských biblických překladů v oddělení vývoje jazyka ÚJČ AV ČR. Zohledněním diverzifikovaných zdrojů (výkladové slovníky češtiny, korpusy psané češtiny, digitální knihovna Kramerius, biblické texty ad.) se jí myslím podařilo zachytit a představit sledovaný jev v žádané dosažitelné plasticitě, např. u biblického překladu bylo možné popsat proces tradování dvojitá zápornky v jednom verši, doklady dvojitá negace pochází z období od Bible drážďanské do Bible kralické z roku 1613 včetně. Rozsahem (69 stran bez příloh) vlastně zpracování výrazně překračuje bakalářskou práci. Většina dokladů na *nene-* psané či tištěné dohromady spadá (s. 47) zhruba do let 1850 až 1950. Mezi překvapivá zjištění patří, že v absolutním počtu je nejčastějším slovním druhem s *nene-* sloveso, konkrétně *nenedostávati*. Výsledky jsou představeny v přehledných grafech, členěných po jednotlivých desetiletích, specifika (např. výskyt některých forem s dvojitá zápornkou u Františka Sušila či Františka Ladislava Čelakovského) jsou řádně komentována. Přestože nebylo potvrzeno, že by docházelo u adjektiv jako *nenepatrný*, *nenedůležitý* nepochybně k intenzifikační modifikaci významu ‚velmi patrný, dosti důležitý‘ (s. 52), v některých lexikografických zpracováních se takto význam charakterizuje a posun nelze ani vyloučit. Za důležité považuji také výzkum konkurence s typem *nikoli nepatrný* (s. 55–56): v 19. stol. ještě převládá typ *nenepatrný*.

Hodnocení: A

Práce s odbornou literaturou

Pokud vím, autorka zohlednila všechnu literaturu věnující se dvojitá negaci s *nene-* v české jazykovědě, v úvodních partiích vhodně nastínila vývoj negace v praslovanštině a staré češtině.

Hodnocení: A

Formální úroveň

Práce má náležitou formální úroveň a dodržuje ortografickou kodifikaci, je psána téměř zcela bez překlepů.

Hodnocení: A

Celkové hodnocení

Bakalářská práce Lucie Hartmanové vyplňuje bílé místo v české historické slootovorbě a syntaxi. Podařilo se jí na obsáhlém materiálu zdokumentovat výskyt jednoho typu negace, jejího grafického záznamu, slovnědruhové distribuce i chronologie. Práci rád doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm **v ý b o r n ě**.

Praha 5. 6. 2024

PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.